

**Зауваження та пропозиції НААУ
до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 110 та 111
Сімейного кодексу України» (№ 5492 від 14.05.2021)**

НААУ опрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до статті 110 та 111 Сімейного кодексу України» (реєстр. № 5492 від 14.05.2021) (далі - Законопроект).

Законопроектом пропонується дозволити розірвання шлюбу під час вагітності та протягом одного року після народження дитини (виключення ч. 2, 3, 4 ст. 110 СК України) та не застосовувати заходи примирення подружжя судом у випадках, коли причиною розірвання шлюбу є ознаки вчинення домашнього насилля (доповнення до ст. 111 СК України).

За результатами опрацювання Законопроекту, НААУ вважає, що застосування судом заходів примирення подружжя в разі розірвання шлюбу на основі ознак учинення одним із подружжя насилля в сім'ї є недопустимим. Тому, на думку НААУ доповнення статті 111 Сімейного кодексу України другою частиною, у якій імперативно зазначається про заборону застосовувати заходи примирення подружжя судом у випадках, коли причиною розірвання шлюбу є ознаки вчинення домашнього насилля, є доцільними, оскільки виступає одним із ефективних способів захисту права та інтересів особи.

Стосовно змін до статті 110 Сімейного кодексу України, НААУ просить урахувати наступні зауваження та пропозиції. У даній частині Законопроектом пропонується залишити лише частину першу цієї статті, а частини 2, 3, 4 скасувати, тим самим надавши безумовне право кожній особі незалежно від обставин (період вагітності та до досягнення року дитиною народженою у шлюбі) на пред'явлення позову про розірвання шлюбу. Незважаючи на те, що вказані зміни відповідають принципу добровільності шлюбу, реакція самого суспільства на такі зміни може бути категорично негативною.

У частині 2 статті 110 СК України прописано:

“2. Позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини, крім випадків, коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки кримінального правопорушення, щодо другого з подружжя або дитини.”

Проте відповідно до ст. 126-1 Кримінального кодексу України, домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи.

Відповідно до сталої практики, систематичне – це коли домашнє насильство скоюється втретє. Тобто, щоб жінка мала право розірвати шлюб, чоловік має тричі скоїти домашнє насильство щодо неї. Таким чином, потрібно передбачити право жінки на право пред'явити позов про розірвання шлюбу після першого факту, який свідчив би про скоєння щодо неї домашнього насильства, визначення якого

наводиться в Законі України «Про запобігання та протидію домашнього насильства» в ст. 1.

У зв'язку із цим НААУ пропонує частину 2 статті 110 СК України викласти з урахуванням Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насиллю», у наступній редакції: **«Позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини, крім випадків, коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки кримінального правопорушення, щодо другого з подружжя або дитини, або вчинив домашнє насильство, обставини вчинення якого містять хоча б одну із ознак домашнього насильства, перелічених у ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашнього насильства».**

Ураховуючи все вищевикладене, НААУ вважає, що вказані зміни до статей 110 та 111 Сімейного кодексу України є актуальними та необхідними, проте зміни до статті 110 Сімейного кодексу України потребують доопрацювання.